

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแบบการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอรายละเอียดตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของการศึกษาแบบการเรียนรู้
2. ความหมายของแบบการเรียนรู้
3. ประเภทของแบบการเรียนรู้
4. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียนรู้
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ความสำคัญของการศึกษาแบบการเรียนรู้

การเรียนการสอนมีส่วนสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การเรียนการสอนที่มีคุณภาพนั้น นอกจากผู้สอนต้องมีความรู้เกี่ยวกับวิชาที่สอนเป็นอย่างดีและมีทักษะในการสอนแล้ว ผู้สอนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความชอบและความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลที่สำคัญในการพิจารณาเลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ซึ่งการศึกษาแบบการเรียนรู้ก็เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งต่อการจัดการเรียนการสอน ที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการที่ครูผู้สอนควร จะศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้

โจเซฟ อี ฮิลล์ (Joseph E. Hill, 1971 อ้างถึงใน Rita Dunn และคณะ, 1981: 375) กล่าวว่า “แบบการเรียนรู้หรือแบบการคิด (Cognitive Style) เป็นวิถีทางหนึ่งที่สามารถจะค้นพบความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้”

แอนโทนี เอฟ กรีกอร์ช (Anthony F. Gregorce, 1979: 234) กล่าวถึงความสำคัญของแบบการเรียนว่า แบบการเรียนนำมาใช้เป็นตัวบ่งชี้ว่าบุคคลเรียนรู้อย่างไร และปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของตนอย่างไร

เจม ดับบลิว คีเฟ (Jame W. Keefe, 1984: 61) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวิเคราะห์แบบการเรียนของผู้เรียนว่า แบบการเรียนเป็นนวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนแบบหนึ่ง เป็นเครื่องมือชนิดใหม่ในการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางใหม่ในการพิจารณาถึงกระบวนการเรียนการสอน และแนวความคิดของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังเป็นพื้นฐานในการวางแผนการสอน เพื่อทำการวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียนแต่ละคนด้วย และยังอธิบายเพิ่มเติมว่า แบบการเรียนจะสามารถบอกได้ว่านักเรียนผู้นั้นจะเรียนอะไรได้ดีที่สุดด้วยวิธีการใด และสะท้อนให้เห็นการพัฒนาบุคลิกภาพ การปรับตัวกับสภาพแวดล้อม

โดโรธี เอส เดวิส และ ฟิลลิส ซี ชวิมเมอร์ (Dorothy S. Davis and Phyllis C. Schwimmer, 1981: 377) กล่าวว่า “การศึกษาแบบการเรียนของผู้เรียนเป็นการให้ความสนใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล และเป็นการเตรียมหนทางไปสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วและง่ายขึ้น และมีการพัฒนาทางด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้นด้วย”

เดวิด อี ฮันท์ (David E. Hunt, 1981: 647) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษาแบบการเรียนไว้ว่า “การค้นหาแบบการเรียนของผู้เรียนจะเป็นแนวทางนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียน และ การที่ผู้สอนทราบความแตกต่างของแบบการเรียนของผู้เรียน จะช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน”

เคนเนท ดันน์ (Kenneth Dunn, 1981: 386-387) ได้ศึกษาประโยชน์ของการวิเคราะห์แบบการเรียนของผู้เรียน สรุปได้ว่า ถ้าผู้สอนทราบถึงแบบการเรียนของผู้เรียน จะเป็นการช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องเหมาะสมกับแบบการเรียนของผู้เรียน และอาจทำให้เกิดผลดีตามมา คือผู้เรียนมีความสามัคคีและเอาใจใส่ต่อกัน มีสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ มีทัศนคติต่อตนเองและต่อโรงเรียนดีขึ้น ลดพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งอาจก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ และเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้เรียนลาออกจากโรงเรียนกลางคัน

ริต้า ดัน และคนอื่น ๆ (Rita Dunn and others, 1981: 372) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบการเรียนไว้ว่า การวินิจฉัยแบบการเรียนของผู้เรียนจะนำไปสู่การคาดคะเนการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล โดยอยู่บนพื้นฐานของเหตุผล และแบบการเรียนยังเป็นปัจจัยที่สำคัญ สำหรับนักการศึกษาในการวิเคราะห์องค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียนด้วย แบบการเรียนจึงเป็นพื้นฐานความจริงสมัยใหม่ที่มีค่าควรแก่การศึกษา

เพ็ญจี ฟูรายด์แมน และ โรเบิร์ต อัลเลย์ (Peggy Friedman and Robert Alley, 1984: 80) ได้กล่าวว่า “ผู้สอนสามารถใช้แบบสำรวจแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเครื่องมือในการค้นหาแนวทางที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนได้ หรืออาจเป็นการช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ลินดา เอช สมิท และ โจเซฟ เอส เรนซัลลี (Linda H. Smith and Joseph S. Renzulli, 1984: 44) กล่าวว่า “ประโยชน์ของการทำความเข้าใจแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดระบบการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับผู้เรียนของตนเอง”

อัจฉรา ธรรมมาภรณ์ (2531: 33-36) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบการเรียนรู้ได้ว่า ผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และครูควรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์แบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนการจัดสภาพการสอนให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีตามมา คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนและเนื้อหาวิชา รวมทั้งแก้ปัญหาวันยังบ่างอย่างได้

อรนุช ชาลีรินทร์ (2539: 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแบบการเรียนรู้ได้ว่า ครูควรตระหนักว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความต้องการ ความสนใจ และความสามารถแตกต่างกัน และควรมีโอกาสที่จะได้เลือกหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ที่มีความเหมาะสมตามสภาพการและจังหวะเวลาที่ผู้เรียนต้องการ ครูผู้สอนจึงควรต้องทำความเข้าใจในเรื่องความต้องการของผู้เรียน ความชอบวิธีการเรียนของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมกับทุกคน เนื่องมาจากแบบการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการที่ผู้เรียนชอบนำมาใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

จากความสำคัญของการศึกษาแบบเรียนดังกล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การศึกษาแบบเรียนนั้น ทำให้ผู้สอนได้เห็นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นได้

ความหมายของแบบการเรียนรู้

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของ “แบบการเรียนรู้ (Learning Style)” ไว้ดังต่อไปนี้

เพจ จี โทมัส และคณะ (Page G., Thomas, et al., 1977: 203) กล่าวว่า “แบบการเรียนรู้ หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนชอบใช้ในการแก้ปัญหา การคิด หรือวิธีการเรียนที่แต่ละคนชอบ บางครั้งอาจเรียกว่า แบบการคิด (Cognitive Style) ซึ่งอาจอยู่ในความคิดหรือไม่ก็ตาม จะเป็นการเฉพาะเจาะจงหรือโดยทั่ว ๆ ไปก็ได้”

แอนโทนี เอฟ กรีกอร์ช (Anthony F. Gregorce, 1979: 234) กล่าวว่า “แบบการเรียนรู้คือ พฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกในการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งใช้เป็นการบ่งชี้ว่าบุคคลเรียนรู้และปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมได้อย่างไร แบบการเรียนรู้ยังเป็นตัวเนาะว่าจิตใจของบุคคลทำงานอย่างไร”

แอนเจส จี เรซเลอร์ และ วิคเตอร์ เรซไมวิด (Ange G. Rezler and Victor Rezmovic, 1981: 28) ให้ความหมายของแบบการเรียนรู้ว่า หมายถึง ลักษณะที่แต่ละบุคคลรับรู้ และวิธีการประมวลข้อมูลต่าง ๆ ของ การเรียนรู้

เดวิด เอ คอลบ์ (David A. Kolb, 1981: 23) กล่าวว่า “แบบการเรียนรู้ คือผลของเครื่องมือทาง พันธุกรรม ประสบการณ์เดิม และความต้องการในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ซึ่งสร้างให้เป็นวิธีการ เรียนของแต่ละคน”

ริต้า ดันน์ (Rita Dunn, 1984: 12) ให้ความหมายของแบบการเรียนรู้ว่า เป็นวิธีการที่แต่ละคนจะ ใช้ในการจดจำและรับข้อมูล เป็นทักษะในการเรียน โดยไม่คำนึงว่ากระบวนการจะเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นวิธีการที่ แตกต่างของแต่ละคน

เจม ดับบลิว คีเฟ (Jame W. Keefe 1984: 61) ให้ความหมายว่า แบบการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านสติปัญญา ร่างกาย และอารมณ์ แบบการเรียนรู้เป็นลักษณะที่ค่อนข้างคงที่ บ่งชี้ว่าผู้เรียนรับรู้ มีปฏิสัมพันธ์ และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนอย่างไร

ลินดา เอช สมิท และ โจเซฟ เอส เรนซัลไล (Linda H. Smith and Joseph S. Renzulli, 1984: 45) กล่าวว่า “แบบการเรียนรู้ หมายถึงลักษณะของยุทธศาสตร์ทางการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนชอบใช้ในการ เรียน”

อัลเบิร์ต เอ. แคนฟิลด์ (Albert A. Canfield, 1988: 12) กล่าวว่า “แบบการเรียนรู้ คือ วิธีการที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกใช้และปฏิบัติในวิชาที่ตนเรียน หรือในการศึกษาด้านอื่น ๆ”

วิกกี กัลโลเวย์ และแอนเจลา ลาบาร์คา (Vicki Galloway and Angela Labarca, 1990: 113) ได้อธิบายว่า แบบการเรียนรู้คือ การปฏิบัติ ตนต่อสภาพแวดล้อม และความชอบในการรับรู้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความต้องการทางด้านร่างกาย และความรู้สึกรักของบุคคล เป็นตัวแปรทางความคิด บุคลิกภาพ และจิตใจ ซึ่งจะเป็นเครื่องกำหนดแนวโน้มของ พฤติกรรมในสถานการณ์ทางการเรียนของแต่ละบุคคล

อุไรรัตน์ ศรีสวย (2527: 6) ได้ให้ความหมายของแบบการเรียนรู้ว่า แบบการเรียนรู้ หมายถึง ลักษณะและวิธีการที่ผู้เรียนแต่ละคนนิยมชมชอบ และปฏิบัติ เป็นคุณลักษณะที่ค้นหาได้

ลักษมี มีนะนันท์ และรุจิเรศ ฐนุรักษ์ (2528 : 4) กล่าวถึง แบบการเรียนรู้ว่าหมายถึง แบบการตอบสนองต่อสิ่งเร้าด้านการเรียนการสอนของผู้เรียน ด้วยวิธีการ หรือพฤติกรรมที่ตนชอบใช้ในการแก้ปัญหา การคิด การเรียน และการมีสัมพันธภาพต่อบุคคลในสถานที่มีการเรียนการสอน

พัชรี เกียรตินนท์ทิมล (2529 : 13) ให้ความหมายของแบบการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง วิธีการที่นักศึกษาใช้เป็นประจำในการรับรู้ การคงไว้ซึ่งความรู้ ตลอดจนการตอบสนองในสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้

อัชฌญา รัตนอุบล (2538 : 1) ได้สรุปความหมายของแบบการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นลักษณะทางด้านสติปัญญา จิตใจ และพฤติกรรมการแสดงออกที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกชอบที่จะรับรู้

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แบบการเรียนรู้เป็นลักษณะของวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบ จะเป็นวิธีการเรียนวิธีใดก็ได้ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด เป็นลักษณะการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน ที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบ และใช้ปฏิบัติเป็นประจำในการเรียนรู้

ประเภทของแบบการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแบบการเรียนรู้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีทางจิตวิทยาที่กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นด้าน ร่างกาย ด้านจิตใจได้แก่ ความสนใจ ความคิด ความต้องการ ความถนัดทางการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้ย่อมจะมีผลให้ผู้เรียนแต่ละคนมีแบบการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเองแตกต่างกัน จึงมีนักการศึกษาหลายคนที่ได้พยายามสร้างเครื่องมือสำหรับจำแนกแบบการเรียนรู้ของนักเรียนขึ้น เพื่อจำแนก

นักเรียนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตาม แบบการเรียนรู้ที่นักเรียนชอบ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ระบบใหญ่ คือ

1. ระบบจำแนกแบบการเรียนรู้ตามแบบการคิด (Cognitive Style)
2. ระบบจำแนกแบบการเรียนรู้ตามแบบพฤติกรรม (Behavior Style)

นักการศึกษาในแต่ละระบบได้ทำการศึกษาและแบ่งแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็นแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ระบบจำแนกแบบการเรียนรู้ตามแบบการคิด (Cognitive Style) เป็นการจำแนกแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการคิด ซึ่งต้องอาศัยพื้นฐานของการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวของบุคคล ซึ่งนักวิชาการแต่ละท่านได้แบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็นแบบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 เฮอ์แมน เอ วิทกิน และคณะ (Herman A. Witkin, et al., 1977: 1-64) จำแนกแบบการคิดของคนเป็น 2 แบบ ดังนี้

1.1.1 แบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อม (Field Dependence) ถือว่าการรับรู้ของผู้เรียนเป็นไปในลักษณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของการรับรู้ที่ตนเองมีต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อมสามารถเข้าถึงคมได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีการเรียนแบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม

1.1.2 แบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม (Field Independence) ถือว่าผู้เรียนจะรับรู้โดยแบ่งแยกส่วนรวมเป็นสิ่งเรียบง่าย ๆ แล้วรับรู้สิ่งเรียบง่าย ๆ ที่ประกอบเป็นส่วนรวม ดังนั้นผู้เรียนประเภทนี้จึงไม่ค่อยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อม จึงมีบุคลิกเป็นตัวของตัวเองมากกว่าผู้เรียนที่มีลักษณะแบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อม ซึ่งจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพล หรืออำนาจของสิ่งแวดล้อมและกลุ่ม

1.2 เดวิด เอ คอลบ์ และคณะ (David A. Kolb, et al., 1984 :23-40) ได้แบ่งลักษณะผู้เรียน ออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1.2.1 แบบคิดนอกเนกนัย (Divergent Learning Style) ผู้เรียนที่มีแบบการเรียนรู้เช่นนี้จะเป็นคนมีความสามารถในการมองสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรมจากหลาย ๆ แง่มุม แนวทางในการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ คือใช้การสังเกตมากกว่าการลงมือกระทำ จะแสดงออกซึ่งความคิดหลากหลาย จะให้ความสนใจในผู้คน และมีความสามารถในการสร้างจินตนาการ

1.2.2 แบบดูดซึม (Assimilative Learning Style) ผู้เรียนแบบนี้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสรุปหลักการ โดยทำความเข้าใจกับข้อมูลที่หลากหลายในลักษณะที่เป็นเหตุผล ให้ความสนใจกับผู้คนและประสบการณ์จริงค่อนข้างน้อย แต่สนใจในหลักการเชิงนามธรรม ทฤษฎี มากกว่าการนำเอาทฤษฎีไปใช้ในทางปฏิบัติ และไม่คำนึงถึงการนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้

1.2.3 แบบคิดเอกนัย (Convergent Learning Style) ผู้เรียนแบบนี้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการนำแนวคิดนามธรรมไปใช้ในการปฏิบัติ สามารถสรุปวิธีที่ถูกต้องที่สุดเพียงวิธีเดียว ที่จะ

สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้ ผู้เรียนกลุ่มนี้ชอบที่จะทำงานด้านเทคนิคและแก้ปัญหาต่าง ๆ มากกว่า การสัมพันธ์กับผู้คน และเรื่องทางสังคม

1.2.4 แบบปรับปรุง (Accommodative Learning Style) ผู้เรียนแบบนี้เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะเรียนรู้จากการกระทำ ชอบปฏิบัติ และชอบทดลอง จะทำงานได้ดีในสถานการณ์ที่ต้องใช้การปรับตัว ผู้เรียนกลุ่มนี้ชอบจัดการตามแผนที่วางไว้ให้สำเร็จ และเอาตัวเองไปพัวพัน กับสถานการณ์ใหม่ที่ท้าทายอื่น ๆ ต่อไป ชอบทำงานกับกลุ่มคน มีแนวโน้มที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการที่นึกขึ้นเองในลักษณะชอบลองผิด ลองถูก จะทำตามความปรารถนาของตนเอง มากกว่าการกระทำที่มีพื้นฐานของการวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุผล ผู้เรียนกลุ่มนี้สามารถเข้ากับคนอื่นได้ง่าย แต่บางครั้งไม่อดทน ใจร้อนและดื้อดึง

2. ระบบจำแนกแบบการเรียนรู้ตามแบบพฤติกรรม (Behavior Style) เป็นการจำแนกแบบการเรียนรู้ตามลักษณะการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียนต่อการตอบสนองต่อสภาพการเรียนรู้ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพภายในตัว ผู้เรียน เช่น แรงจูงใจ อารมณ์ และทัศนคติ พฤติกรรมที่ตอบสนองต่อสภาพการเรียนรู้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตั้งเป้าหมาย พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีการรับข้อมูล เช่น การฟัง การอ่าน การสัมผัส และพฤติกรรมซึ่งตอบสนองต่อสภาพการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางการเรียน เช่น สภาพห้องเรียน ตำแหน่งที่นั่งในชั้นเรียน พฤติกรรมในการทำงาน เช่น การทำงานตามลำพัง การทำงานเป็นกลุ่ม หรือการทำงานแข่งขันกับผู้อื่น เป็นต้น จากสภาพการณ์ที่กล่าวมา นักจิตวิทยาการศึกษาจึงได้ จำแนกแบบการเรียนรู้ตามลักษณะพฤติกรรมในการเรียน ดังต่อไปนี้

ริชาร์ด แมน และคณะ (Richard Mann et.al., 1970: 78-79) ได้ศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนในห้องเรียน และแบ่งแบบการเรียนออกเป็น 8 แบบดังนี้

1. แบบยินยอม (The Compliant Students) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้จะยึดเอางานเป็นหลัก ไม่สนใจประสบการณ์ด้านอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานของตน และพยายามไม่ให้งานอื่นมาแทรกแซงงานที่อาจารย์ได้มอบหมายให้ทำ เพราะถือว่าอาจารย์มีอำนาจในการให้คะแนน มักจะทำงานตามที่ผู้อื่นกำหนดให้ทำมากกว่างานที่เกิดจากความรู้สึกที่ตนเองอยากจะทำ และจะไม่ทำงานมากหรือน้อยเกินไป แต่จะทำให้พอเหมาะกับที่อาจารย์ได้กำหนดไว้ ผู้เรียนแบบนี้ตั้งใจทำงานเพื่อให้ถูกใจอาจารย์และผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังไม่ชอบ ห้องเรียนที่ขาดระเบียบ และขาดการควบคุม สิ่งสำคัญของผู้เรียนแบบนี้คือ ต้องการทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน

2. แบบวิตกกังวล (The Anxious Dependent Students) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้จะมีความกระวนกระวาย และต้องการความช่วยเหลือจากครู มีความวิตกกังวลมากกับการวัดและประเมินผลการเรียน และงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ทำในชั้นเรียน มักมีความความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ ความรู้สึกดังกล่าวนี้เมื่อผสมผสานกับแรงกดดันจากปัญหาภายนอก โดยเฉพาะจากผู้ปกครอง มีผลทำให้ผู้เรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเป็นอย่างมาก

3. แบบท้อใจ (The Discouraged Workers) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มีทัศนคติต่อตนเองในทางลบ รู้สึกไม่พอใจตนเองเมื่อทำสิ่งใดไม่ได้ผล มักจะตำหนิตนเองว่าไม่ดี ไม่มีความสามารถ ชอบแยกตัวออกจากกลุ่มเพราะยึดเอาตัวเองเป็นหลักโดยยกเอาปมด้อยที่มีอยู่มาเกี่ยวข้องกับผลการเรียนมากกว่าจะลบปมด้อย แล้วสร้างปมเด่นแทน

4. แบบอิสระ (The Independents) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มีความเป็นผู้ใหญ่มากกว่าคนอื่นอย่างเห็นได้ชัด มีสติปัญญาดี มีความรับผิดชอบ และมีความมั่นใจในตนเองสูง มีความสามารถที่จะมองสิ่งที่เรียนอย่างสัมพันธ์กัน มีวัตถุประสงค์และความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน การบิบบิ้นจากครู หรือเพื่อนไม่ส่งผลกระทบต่อตัวเขา

5. แบบวีรบุรุษ (The Heroes) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มักจะเป็นพวกที่อยู่แนวหน้า มักเป็นที่รู้จักของคนอื่น ๆ เพราะเรียนเก่ง ผลงานของผู้เรียนแบบนี้มีทั้งประเภทสร้างสรรค์ และสร้างปฏิปักษ์ ซึ่งก่อให้เกิดความไม่พอใจอย่างรุนแรงได้ การที่รู้สึกว่าคุณมีความเด่นกว่าคนอื่น ๆ ทำให้มองเพื่อนร่วมชั้นว่ามีความด้อยกว่าตน

6. แบบวิพากษ์วิจารณ์ (The Snipers) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้าย มีความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับต่ำ (low self-esteem) ชอบนิทานาครู มีแนวโน้มที่จะเป็นปฏิปักษ์กับครู และมักจะหลบหลีกการเผชิญหน้ากับครูผู้สอน

7. แบบเรียกร้องความสนใจ (The Attention Seekers) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มีแนวโน้มที่จะมี บทบาททางสังคมมากกว่าทางด้านการใช้สติปัญญา มักจะสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน ๆ เพื่อให้เกิดความชื่นชมในตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พูดคุยโอ้อวด เล่าเรื่องตลกต่าง ๆ เพื่อให้มีคนสนใจ และเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อนฝูงเพื่อปิดบังความสนใจในด้านการเรียน และสติปัญญาของตน

8. แบบสงบเงียบ (The Silent Students) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการอภิปรายในชั้นเรียน พูดน้อย และมักจะเงียบเฉย ไม่ชอบมีบทบาทในกิจกรรม ไม่ว่าจะในห้องหรือชั้นเรียน มีสัมพันธภาพกับครูน้อยมาก

แอนโทนี กราซา และ เซอร์วิล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman, 1975: 13-15) ได้ศึกษาแบบการเรียนของผู้เรียน โดยพิจารณาจากตัวแปร หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ จากการศึกษาที่ผู้เรียนมีปฏิริยาทางสังคมกับผู้สอน ผู้เรียนคนอื่น ๆ และงานหรือกิจกรรมทางการเรียน ซึ่งได้แบ่งแบบการเรียนออกเป็น 6 แบบ ดังต่อไปนี้

1. แบบแข่งขัน (Competitive) ลักษณะผู้เรียนแบบนี้จะตอบสนองต่อการเรียน ชอบที่จะเอาชนะเพื่อนด้วยกัน โดยจะพยายามทำอะไรให้ดีกว่าคนอื่น ๆ เขาู้สึกว่าต้องแข่งขันกับเพื่อนร่วมชั้นเพื่อรางวัลในการเรียน เช่น ผลการเรียนที่ดี ความสนใจจากอาจารย์ กลุ่มนี้จะมองห้องเรียนเป็นเรื่องของการแพ้ ชนะ ซึ่งพวกเขาต้องชนะเสมอ

2. แบบร่วมมือ (Collaborative) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ คิดว่าสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด จากการแลกเปลี่ยนความคิดและความสามารถกับเพื่อนร่วมชั้น โดยจะให้ความร่วมมือกับอาจารย์ และเพื่อนในการทำกิจกรรม ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น จะมองชั้นเรียนเป็นที่สำหรับการปฏิบัติทางสังคม และการเรียนรู้ที่เรียน

3. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ จะไม่สนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนรู้ในชั้นเรียน จะไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และอาจารย์ จะไม่สนใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

4. แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ ต้องการที่จะเรียนเนื้อหาในรายวิชาที่ชอบเข้าเรียน พวกเขาถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องรับเอาความรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียน และจะร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเมื่อได้รับคำสั่งให้ทำ พวกนี้รู้สึกว่าควรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชั้นเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่จะไม่สนใจกิจกรรมนั้นเลยหากว่ากิจกรรมนั้นไม่สัมพันธ์กับสิ่งที่กำหนดไว้ในรายวิชา

5. แบบพึ่งพา (Dependent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ ไม่มีความสนใจใฝ่รู้ทางวิชาการ นอกเหนือจากสิ่งที่กำหนดไว้ในบทเรียนเท่านั้น โดยจะเรียนเฉพาะสิ่งที่ต้องเรียน เห็นอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้นเป็นแหล่งพึ่งพิง และยึดเอาบุคคลที่มีความเก่งเชี่ยวชาญ เป็นแนวทาง จะปฏิบัติตามในสิ่งที่ถูกสั่งให้ทำ

6. แบบอิสระ (Independent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกที่ชอบคิดด้วยตนเอง ชอบทำงานด้วยตนเอง แต่จะฟังความเห็นของผู้อื่นด้วย กลุ่มนี้จะศึกษาเนื้อหาบทเรียนก็ต่อเมื่อเขาคิดว่าสำคัญ และเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง

ลิน โอ ไบรอัน (Lynn O' Brian, 1988: 116) ได้จำแนกแบบการเรียนรู้ออกเป็น 3 แบบคือ

1. แบบโสตนิยม (Auditory Learning Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้นิยมใช้วิธีการฟัง การบรรยาย การอภิปราย การฟังจากเครื่องบันทึกเสียง และชอบให้คนอื่นบอกวิธีการต่าง ๆ ให้ มากกว่าจะศึกษาด้วยตนเองจากการอ่านคู่มือต่าง ๆ

2. แบบจักษุนิยม (Visual Learning Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้จะเรียนได้ดีที่สุดเมื่อตนเองมองเห็นเนื้อหาในการเรียนเป็นข่าวสารที่น่าสนใจ ชอบการจดบันทึกในสมุดและใช้ภาพ แผนภูมิ แผนที่ ลูกศร แผนผังต่าง ๆ ประกอบ หรือนึกวาดภาพสิ่งต่าง ๆ ในใจและชอบทำงานในที่สงบปราศจากเสียงรบกวน

3. แบบปฏิบัตินิยม (Haptic Learning Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้จะเรียนได้ดีที่สุดเมื่อได้มีส่วนร่วม ได้เคลื่อนไหวร่างกาย ลงมือทำการทดลอง และได้รับประสบการณ์ตรงจากการเรียน ชอบวิธีการเรียนจากการได้สัมผัสการสาธิตและการทดลองปฏิบัติจริง ชอบความเป็นอิสระในการเคลื่อนไหว แต่ไม่ชอบนั่งทำงานกับโต๊ะนาน ๆ ไม่ชอบการอ่านหรือการฟัง แต่จะลงมือปฏิบัติโดยทันที

อัลเบิร์ต เอ แคนฟิลด์ (Albert A. Canfield, 1988: 12-14) ได้แบ่งแบบการเรียนรู้ของนักเรียนออกเป็น 9 แบบ ดังนี้

1. แบบสังคม (Social Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ชอบมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และอาจารย์
2. แบบอิสระ (Independent Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ชอบทำงานตามลำพัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเป็นส่วนบุคคล
3. แบบประยุกต์ (Applied Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ชอบการทำงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์
4. แบบมโนทัศน์ (Conceptual Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ชอบทำงานกับสื่อทางภาษา ซึ่งได้รับการเรียบเรียงมาเป็นอย่างดี
5. แบบสังคม/ประยุกต์ (Social /Applied Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ชอบมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ และอาจารย์ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์
6. แบบสังคม/มโนทัศน์ (Social/Conceptual Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ชอบมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและอาจารย์ โดยการใช้สื่อทางภาษาซึ่งได้รับการเรียบเรียงเป็นอย่างดี
7. แบบอิสระ/ประยุกต์ (Independent/Applied Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ชอบทำงานตามลำพังเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์
8. แบบอิสระ/มโนทัศน์ (Independent/Conceptual Style) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้ชอบทำงานตามลำพังเพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยการใช้สื่อทางภาษาซึ่งได้รับการเรียบเรียงเป็นอย่างดี
9. แบบเป็นกลาง (Neutral Preference) ผู้เรียนที่มีลักษณะแบบนี้มีแนวโน้มที่จะไม่แสดงออกซึ่งความชอบในวิธีการเรียนแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้

จากการศึกษาลักษณะของแบบการเรียนรู้พบว่า นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของผู้เรียน และองค์ประกอบทางด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนมาประกอบกัน เพื่อใช้อธิบายแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นในการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเกี่ยวข้องกับ ตัวแปรต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งนักการศึกษาแต่ละท่านได้ทำการศึกษา สรุปได้ดังนี้

อัลเบิร์ต เอ แคนฟิลด์ และ เจ ซี ลาฟเฟอร์ตี (Albert A. Canfield and J. C. Lafferty, 1970: 374) กล่าวถึง แบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่าขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เงื่อนไขทางการเรียน (Academic Conditions) ได้แก่ สภาพทางการเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด เช่น ผู้เรียนบางคนเรียนรู้ได้ดีถ้าได้มีการพูดคุย หรือสร้างสัมพันธภาพกับผู้สอน หรือเพื่อนร่วมเรียน
2. วิธีการสร้างเงื่อนไข (Structural Conditions) ได้แก่ ความต้องการข้อมูลในลักษณะต่าง ๆ เช่น บางคนต้องการข้อมูลที่มีการจัดระบบเป็นหมวดหมู่ บางคนต้องการข้อมูลที่ละเอียดชัดเจนครบถ้วน เป็นต้น
3. เงื่อนไขของความสำเร็จ (Achievement Condition) ได้แก่ วิธีการนำตนเองไปสู่ความสำเร็จ เช่น ผู้เรียนบางคนเมื่อวางเป้าหมายของตนเองแล้วต้องทำให้ได้เพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ บางคนอาจใช้วิธีแข่งขันกับคนอื่น เพื่อความสำเร็จของตน หรือบางคนอาจใช้ความพยายามด้วยตนเอง เป็นต้น
4. เนื้อหา (Content) ได้แก่ ความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชา เนื้อหาวิชาต่าง ๆ
5. วิธีการเรียนรู้ที่ชอบ (Mode of Preferred Learning) ได้แก่ ลักษณะวิธีการเรียนที่ผู้เรียนแต่ละคนชอบใช้ในการรับรู้ข้อมูล เช่น การฟัง อ่าน พูด หรือการลงมือปฏิบัติจริง เป็นต้น
6. ระดับความคาดหวัง (Expectation of Performance Level) ได้แก่ ความต้องการหรือความคาดหวังความสำเร็จที่ได้ของผู้เรียน เช่น ต้องการได้คะแนนในระดับดีมาก หรือระดับปานกลาง เป็นต้น

แอนโทนี กราชา และ เซอร์วิล ไรซ์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman, 1975: 13-15) กล่าวถึง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านกระบวนการคิด (Cognitive Processing) เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ การรับรู้ การจำ
2. ด้านลักษณะบุคคล (Personal Characteristics) เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล เช่นบทบาทการเป็นผู้นำ หรือคนเด่นในกลุ่ม
3. ด้านประสาทสัมผัส (Tactual) เกี่ยวกับวิธีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ด้วยการดู การฟัง การสัมผัส
4. ด้านคุณลักษณะภายในตัวบุคคล (Motivational Factors) เช่น ความต้องการ แรงจูงใจ การคาดหวัง การตั้งเป้าหมาย
5. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน การจัดที่นั่งเรียน เวลาเรียน อุณหภูมิของห้องเรียน

แอนโทนี กราชา ได้ให้ทัศนะว่า ผู้เรียนมีแบบการเรียนแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการที่ผู้เรียนใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ทางสังคม ความสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น ตลอดจนความรับผิดชอบของผู้เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

เจอร์โรลด์ อี เคมพ์ (Jerrold E. Kemp, 1985: 50-53) กล่าวว่า “การที่บุคคลจะมีแบบการเรียนรู้แบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ” ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ความถนัดของสมองซีกซ้ายและสมองซีกขวา เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนจะมีความถนัดในการใช้สมองแต่ละซีกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนมีลักษณะเฉพาะในการเรียนรู้แตกต่างกันออกไป
2. เงื่อนไขการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะมีการตอบสนองต่อเงื่อนไขการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน เช่นผู้เรียนบางคนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อห้องเรียนไม่มีเสียงดังรบกวน
3. วิธีการที่ใช้ในการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละบุคคลจะเลือกใช้วิธีการตามแบบของตนเอง

แอล เคอร์รี่ และคณะ (L. Curry et al., 1991: 247-277) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. ความคงทนของแรงจูงใจ ได้แก่ เหตุผลของผู้เรียนที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ผู้เรียนชอบ สภาพเงื่อนไขทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และการได้รับความยอมรับนับถือจากผู้อื่น
2. ระดับความรับผิดชอบต่อการทำงาน มีอิทธิพลมาจากลักษณะการทำงานของผู้เรียน กับการแก้ไขสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ว่า ผู้เรียนจะมีเงื่อนไขอะไรเป็นแรงกระตุ้นให้ค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งจะมีผลสะท้อนทำให้ทราบว่า ผู้เรียนมีความตั้งใจมากน้อยเพียงใดที่จะทุ่มเทกำลังกาย สติปัญญา อารมณ์และความรู้สึกอย่างไรในกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มีส่วนร่วมในการอภิปราย หรือเตรียมตัวก่อนที่จะมีกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ความสามารถในการจัดระบบของข้อมูลที่ได้เรียนมา ซึ่งบางคนอาจจะสั้นหรือมีมากนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งนักจิตวิทยาได้ให้ความเห็นว่า บุคคลมีความแตกต่างกัน ดังนั้นความสามารถในการประมวลผลข้อมูลจึงมีความแตกต่างกัน

ริต้า ดันน์ และ เคนเนท ดันน์ (Rita Dunn and Kenneth Dunn, 1993: 3-4) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อม (Environment) เช่น เสียง แสง อุณหภูมิ และการจัดที่นั่งในห้องเรียน
2. ด้านอารมณ์ (Emotion) เช่น แรงจูงใจ ความเพียรพยายาม ความรับผิดชอบ โอกาสที่จะทำบางสิ่งบางอย่างตามแนวทางของตนเอง
3. ด้านสภาพสังคม (Sociology) เป็นสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่ผู้เรียนชอบ เช่นการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือ การเรียนรู้ที่อยู่ตามลำพัง จับคู่ปรึกษากับเพื่อน อภิปรายกลุ่มเล็ก ๆ ทำกิจกรรมร่วมกันเป็น

หมู่คณะ หรือการศึกษาด้วยตนเองแบบผู้ใหญ่ และมีความต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบ ระเบียบแบบแผนที่ใช้ ในกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่เสมอ

4. ด้านสภาพร่างกาย (Physiology) เช่นสมรรถภาพทางกาย ช่วงเวลาที่ทำให้มีความสามารถ เรียนรู้ได้ดีที่สุด ความต้องการพักผ่อนหรือการเคลื่อนไหวขณะที่เรียน ความต้องการอาหาร

5. ด้านจิตวิทยา (Psychology) เช่นโลกทัศน์ในการวิเคราะห์ ความถนัดในการใช้สมองซีกซ้าย หรือซีกขวา บุคลิกลักษณะ เช่น เป็นคนสุขุมรอบคอบ หรือเป็นคนหุนหันพลันแล่น เป็นต้น

นาตยา ภัทรแสงไทย (2525: 12) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลทำให้ผู้เรียนมีแบบการเรียน แตกต่างกันได้ สรุปได้ว่า องค์ประกอบเหล่านั้นคือ โครงสร้างทางบุคลิกลักษณะ ความสามารถในเรื่องการมองเห็นและการฟัง อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ทักษะการพูด และทักษะในการรวบรวมข้อมูล รวมทั้ง แบบแผนของการคิดที่คล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างกัน

พรชูลี อาชาวำรุง (2527: 16) กล่าวว่า “แบบการเรียนของแต่ละคนเป็นผลสะท้อนจาก ประสบการณ์เดิม รวมถึงการศึกษาในระดับต้น ๆ กระบวนการเรียนที่เคยชินมาก่อน และสิ่งแวดล้อม สังคม ทั่วไป”

อรนุช ชารีรินทร์ (2539: 19-20) ได้สรุปองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลมีแบบการเรียนที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านชีวภาพ เป็นลักษณะสภาพทางด้านร่างกายของผู้เรียน ความแข็งแรงของ ร่างกาย ความต้องการอาหาร ความต้องการพักผ่อน หรือความต้องการแสงสว่างในการเรียน

2. องค์ประกอบด้านภายในตัวบุคคล ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับลักษณะต่าง ๆ ภายในจิตใจของผู้เรียน เช่น อัจฉริยะ โลกทัศน์ ระดับความคาดหวัง ความรับผิดชอบ แรงจูงใจ อารมณ์ ทัศนคติและความพยายาม เป็นต้น

3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ สภาพแวดล้อมของห้องเรียน สภาพสังคม ในห้องเรียน บรรยากาศภายในห้องเรียน เป็นต้น

4. องค์ประกอบด้านสภาพทางการศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ ที่จัดให้เรียน เป็นต้น

5. องค์ประกอบด้านกายภาพ ได้แก่ สมรรถภาพทางด้านร่างกายของผู้เรียนแต่ละคน

จากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้แต่ละองค์ประกอบ จะเกี่ยวข้องกับสภาพภายในตัวของผู้เรียน และเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ซึ่งต่างก็มีความสัมพันธ์และผสมผสานกัน ทำให้ผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบการเรียนรู้

1. งานวิจัยในประเทศ

ประโยชน์ คุปต์กาญจนกุล (2524: 103 - 108) ได้ศึกษาเรื่อง "แบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนิสิตที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 750 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของนิสิต ซึ่งได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของนักเรียนของกราชาและไรช์แมน (Grasha and Reichman) แบบสอบถามแบบการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยง 785 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และทดสอบค่าที (t - test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชอบแบบการเรียนรู้ 4 แบบ คือ ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ อยู่ในระดับปานกลางไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง และแบบแข่งขัน
2. นิสิตเพศชายและหญิงมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยนิสิตชายชอบแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง ส่วนนิสิตหญิงชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วม สูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ
3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วม สูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ

อุไรรัตน์ ศรีสวย (2527: 61 - 36) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และวิชาเอก ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในกรุงเทพมหานคร" มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพของรูปแบบการเรียนรู้ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้แบบต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 4 ปีที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2526 ของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 566 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบวัดรูปแบบการเรียนแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งพัฒนาและดัดแปลงมาจากแบบวัดการเรียนของนิสิตของกราชาและไรช์แมน (Grasha and Reichman) วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบไคสแควร์ (χ^2) หาค่าสัมประสิทธิ์ของคราเมอร์ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง เปรียบเทียบความแตกต่างโดยทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร มีลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และแบบร่วมมืออยู่ในเกณฑ์สูง ลักษณะการเรียนแบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน อยู่ในระดับปานกลาง และลักษณะการเรียนแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

2. รูปแบบการเรียนแบบพึ่งพา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเพศโดยนักศึกษาหญิง มีรูปแบบพึ่งพามากกว่านักศึกษาชาย ส่วนรูปแบบการเรียนแบบอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และวิชาเอก อย่างมีนัยสำคัญการเรียน แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักศึกษาที่มีแบบการเรียนแบบพึ่งพา และแบบแข่งขันนั้น ระดับชั้นปี และวิชาเอกจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ และนักศึกษาที่มีวิชาเอกต่างกันมีรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง และมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งนักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ต่างกัน มีรูปแบบการเรียนทุกรูปแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. รูปแบบการเรียนต่างๆส่วนมากมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับค่อนข้างต่ำ (ค่า r อยู่ในช่วง .02 - .39) และในระดับปานกลาง (ค่า r อยู่ในช่วง .40 - .59) โดยเฉพาะรูปแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงกับแบบมีส่วนร่วมจะสัมพันธ์กันในทิศทางลบ ($r = -.43$) รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกับแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก ($r = .52$)

จินดา ยัญทิพย์ (2528: 116 - 118) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษากับแบบการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษากับแบบการเรียนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2526 จำนวน 255 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา และแบบสอบถามแบบการเรียนของกราชาและไรช์แมน (Grasha and Reichman) วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบการเรียนรู้ที่นิสิตชอบมี 3 แบบ คือ แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบอิสระ ส่วนแบบการเรียนรู้ที่นิสิตไม่ชอบคือ แบบฟังพา แบบหลีกเลี่ยง และแบบแข่งขัน

2. ลัทธิสารัตถนิยมมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบกับแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับแบบหลีกเลี่ยง ลัทธิพัฒนาการนิยมมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบกับแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับแบบมีส่วนร่วม ลัทธิอัตถิภาวนิยมมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบกับแบบการเรียนรู้แบบฟังพา แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05

3. ความสัมพันธ์ระหว่างชุดของตัวแปรแนวความคิดทางปรัชญา กับแบบการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .4609 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชรี เกียรตินันท์วิมล (2529: 137-141) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง "การศึกษาปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลและที่รับผลของแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้และตัวแปรที่คาดว่าจะเป็นตัวแปรรับผลของแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาล 5 สถาบัน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลจำนวน 622 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2 -test) ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สมการถดถอยอย่างง่ายและสมการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษพยาบาลมีแบบการเรียนรู้ต่างกัน โดยมีแบบการเรียนรู้แบบดูดซึมมากที่สุดรองลงมาได้แก่ แบบการคิดเอกนัย แบบปรับปรุง และแบบการคิดอเนกนัยตามลำดับ

2. แบบการเรียนรู้ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพยาบาล แต่ส่งผลต่อความพอใจในการเรียนพยาบาล ยกเว้นแบบการเรียนรู้แบบการคิดอเนกนัย

กอบกาญจน์ ทรัพย์ประสิทธิ์ (2529: 90 - 94) ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในสถาบันการศึกษพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนพยาบาล ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2529 จำนวน 708 คน จากสถาบันการศึกษพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 5 สถาบัน ได้แก่ คณะพยาบาลศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งได้พัฒนาและดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของกราช่าและไรซ์แมน (Grasha and

Reichman) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับคือ .79 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือเป็นอันดับหนึ่ง และอยู่ในเกณฑ์สูงรองลงมาได้แก่ แบบส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ
2. นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน มีแบบการเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และสูง มีแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นอกนั้นพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

ดำริ กุลประสิทธิ์ (2532: 69-97) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แบบการเรียนของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักศึกษาจำแนกตามเพศ ระดับชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 133 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาเทคนิคการแพทย์มีแบบการเรียนแบบร่วมมือมากที่สุด รองลงมาคือ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด
2. นักศึกษาชายและหญิงมีแบบการเรียนแบบอิสระและแบบแข่งขันแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีแบบการเรียนแบบแข่งขันมากกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532: 166) ทำการศึกษาเรื่อง “แบบการเรียนของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อแบบการเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 852 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือมากที่สุด นักศึกษาทุกชั้นปี มีแบบการเรียนไม่แตกต่าง นักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง แตกต่างจากนักศึกษาที่มาเรียนเป็นบางครั้งหรือไม่เคยมาเรียนเลย

อาภาภรณ์ ศิริอาคเนย์ (2533 : 72 - 81) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่างกัน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 659 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบสอบถาม แบบการเรียนรู้ ซึ่งได้รับปรุงจากแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ของกราช่าและไรช์แมน (Grasha and Reichman) และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยแบบสอบถามแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนี้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การศึกษานั้นมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะแบบการเรียนรู้ 6 แบบดังนี้ แบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ แบบแข่งขัน และแบบหลีกเลี่ยง ตามลำดับ แบบมีส่วนร่วมเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่อยู่ในเกณฑ์สูง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขัน อยู่ในเกณฑ์ปานกลางและแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

2. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูง มีลักษณะแบบการเรียนรู้ 6 แบบดังนี้ แบบมีส่วนร่วมอยู่ในเกณฑ์สูง แบบร่วมมือ แบบพึ่งพา แบบอิสระ และแบบแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และแบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาต่ำมีลักษณะแบบการเรียนรู้ 6 แบบ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีลักษณะแบบการเรียนรู้โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พรทิพย์ บุญรอด (2534: 80-83) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แบบการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาจำแนกตาม สาขาวิชา ระดับชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 716 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน และทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2 - test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาคือ แบบร่วมมือและมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

2. นักศึกษาทุกชั้นปีมีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาต่างสาขามีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน คือ นักศึกษาสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด ส่วนนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาและสาขาวิชาวิทยาศาสตร์มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน คือนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุดในขณะที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด

เยาวภา โชติวิชัย (2534 : 70) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง "แบบการเรียนของนักศึกษา วิทยาลัยครูโปรแกรมสังคมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมสังคมศึกษา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในวิทยาลัยครูที่เปิดสอนโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา จำนวน 223 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC และทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยครูโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา มีแบบการเรียนแบบร่วมมือมากที่สุด รองลงมาคือ แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบหลีกเลี่ยงและแบบแข่งขันอยู่ในระดับปานกลาง
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางมีแบบการเรียนแบบอิสระมากกว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ส่วนแบบการเรียนอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่พักในหอพักของวิทยาลัยครูมีแบบการเรียนแบบแข่งขัน มากกว่านักศึกษาที่พักในหอพักเอกชนและที่พักในบ้านพักอาศัย ส่วนแบบการเรียนอื่นไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน

ประสิทธิ์ เขียวศรี (2534:47-49) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง "ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและแบบการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านค่าความต้านทาน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้ผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและแบบการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวิธีการอ่านค่าความต้านทาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเอเชีย-อาคเนย์จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two - way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาที่มีแบบการเรียนต่างกัน ได้รับผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่างกัน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักศึกษาที่มีแบบการเรียนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักศึกษาที่ได้รับการใช้ผลย้อนกลับในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภาวรรณ รัตนาวลัย (2534: 70-72) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง "การเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่างกัน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 454 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน และทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2 -test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่แบบการคิดเอहनัย แบบการคิดเอहनัยและแบบดูดซึม ตามลำดับ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง มีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบการคิดเอहनัย แบบการคิดเอहनัยและแบบดูดซึม ตามลำดับ
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ในระดับต่างกัน มีแบบการเรียนรู้แต่ละแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จันทนา พรหมศิริ (2535: 61-63) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แบบการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำแนกตามระดับชั้นปี สาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3 สาขาวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษาและมนุษยศาสตร์จำนวน 1,000 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC และทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2 - test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด รองลงมาคือแบบมีส่วนร่วม และมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด
2. นิสิตทุกชั้นปีมีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน กล่าวคือนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปานกลางมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระน้อยที่สุด และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันและแบบอิสระน้อยที่สุด

วิชาญ เลิศลพ (2535: 67-69) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แบบการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์จำแนกตามสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เข้าอบรมเข้มในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิก สาขาวิชาฟิสิกส์ เคมี และชีววิทยา ปีการศึกษา 2533 และ 2534 จำนวน 99 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน และค่าความสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้กับสาขาวิชา ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนในโครงการวิทยาศาสตร์โอลิมปิก มีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แบบดูดซึม แบบการคิดเอहनัยและแบบคิดเอहनัย ตามลำดับ

2. เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาพบว่า นักเรียนฟิสิกส์โอลิมปิกมีแบบการเรียนรู้แบบดูซึมมากที่สุด ส่วนนักเรียนเคมีและชีววิทยาโอลิมปิกมีแบบการเรียนรู้แบบปรับปรุงมากที่สุด

ราชพร บำรุงศรี (2535: 76-77) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “การวิเคราะห์แบบการเรียนรู้ของนิสิต นักศึกษาต่างสาขาวิชาตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนิสิตนักเรียนจำแนกตามสาขาวิชา ระดับชั้นปีและเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี ที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร 10 สาขาวิชาคือ ศึกษาศาสตร์และการฝึกหัดครู มนุษย์ศาสตร์ ศาสนาและเทววิทยา วิศวกรรมศิลป์และประยุกต์ศิลป์ นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ แพทย์ศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวกับสุขภาพ เกษตรศาสตร์ วนศาสตร์และประมง จำนวน 3,384 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าสถิติพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบการเรียนรู้แต่ละแบบจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two - way ANOVA) แล้วทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe' ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาต่างสาขาวิชา มีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ

1. นิสิตนักศึกษาสาขาวิชา มนุษย์ศาสตร์ ศาสนาและเทววิทยา มีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัยแตกต่างกันกับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชา แพทย์ศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวกับสุขภาพ วิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ซึ่งมีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัย
2. นิสิตนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมศิลป์และประยุกต์ศิลป์มีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัยแตกต่างกันกับนิสิตนักศึกษา แพทย์ศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวกับสุขภาพ วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ วิศวกรรมศาสตร์ซึ่งมีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัย
3. นิสิตนักศึกษาสาขาวิชา สังคมศาสตร์มีแบบการเรียนรู้แบบซึมซับแตกต่างกันกับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ธรรมชาติและวิชาที่เกี่ยวกับสุขภาพ วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ วิศวกรรมศาสตร์ซึ่งมีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัย
4. นิสิตนักศึกษาสาขาวิชา วิศวกรรมศาสตร์มีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัยแตกต่างกันกับนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาอื่นๆ ซึ่งมีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัย
5. นิสิตนักศึกษาต่างระดับชั้นปีมีแบบการเรียนรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตนักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือนิสิตนักศึกษาชายมีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัยแตกต่างกันกับนิสิตนักศึกษาหญิงซึ่งมีแบบการเรียนรู้แบบการคิดออกนัย

ดำรงค นิมนานพิสุทธิ (2535: 86-89) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “แบบการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

แบบการเรียนของผู้เรียนตามแบบการเรียน 6 แบบ คือ แบบจักษุนิยม แบบโสตนิยม แบบปฏิบัตินิยม แบบสัมพันธ์นิยม แบบเป็นกลุ่ม และแบบรายบุคคล และเพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนของผู้เรียน จำแนกตามประเภทวิชาที่เรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่สอง ปีการศึกษา 2535 จำนวน 1,181 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามแบบการเรียนของเรต (Reid , 1987) วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพใช้แบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบจักษุนิยม แบบโสตนิยม แบบเป็นกลุ่ม และแบบรายบุคคล ปานกลาง และใช้แบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบปฏิบัตินิยมและแบบสัมพันธ์นิยม น้อย โดยนักเรียนทุกประเภทวิชาใช้แบบการเรียนแบบโสตนิยม แบบเป็นกลุ่ม และแบบรายบุคคล ปานกลาง และแบบปฏิบัตินิยมน้อย ส่วนแบบจักษุนิยม และแบบสัมพันธ์นิยมนั้น นักเรียนแต่ละประเภทวิชาใช้ในระดัปปานกลาง และระดับน้อยต่างกัน นักเรียนที่เรียนประเภทวิชาแตกต่างกัน ใช้แบบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแบบจักษุนิยม แบบปฏิบัตินิยม แบบสัมพันธ์นิยม แบบเป็นกลุ่ม และแบบรายบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบที่มีความแตกต่างกันในการใช้แบบการเรียนแบบโสตนิยมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรรถสิทธิ์ วชิรเมธี (2536: 55 - 62) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "รูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสุโขทัย" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดสุโขทัย ตามลักษณะของตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ระดับชั้นที่เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 540 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ แบบทดสอบวัดรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยดัดแปลงมาจากแบบทดสอบวัดแบบการเรียนตามแนวของกราชาและไรช์แมน (Grasha and Reichman) วิเคราะห์โดยหาสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของตุกี (Tukey's HSD test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรวมชอบ รูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แบบแข่งขัน แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระอยู่ในระดับปานกลาง และชอบรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แบบหลีกเลี่ยงค่อนข้างต่ำ
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ในแบบแข่งขันกับแบบพึ่งพา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนขนาดกลาง ชอบรูปแบบการเรียนวิชาคณิตศาสตร์แบบแข่งขันมากกว่านักเรียนที่อยู่ใน

โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบฟังพามากกว่านักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีรูปแบบการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์แบบแข่งขัน แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบฟังพและแบบอิสระ แต่ละรูปแบบไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีรูปแบบการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ 5 รูปแบบ คือ แบบร่วมมือ แบบหลีกเลี่ยง แบบมีส่วนร่วม แบบฟังพและแบบอิสระ ในแต่ละรูปแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และยิ่งพบอีกว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและปานกลาง ชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบฟังพามากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลาง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางชอบรูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สุพัฒน์ เศรษฐคุณกุล (2536: 81-88) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “แบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนจำแนกตามระดับชั้นปี สาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 618 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC และทดสอบค่าไคสแควร์ (χ^2 - test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด รองลงมาคือแบบร่วมมือและมีแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงน้อยที่สุด

2. นักศึกษาที่เรียนอยู่ต่างชั้นปีมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันคือ นักศึกษาชั้นปีระดับต้น (ปี 1 - 2) มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด และนักศึกษาระดับปลาย (ปี 3 - 4) มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงสุด

3. นักศึกษาต่างสาขาวิชามีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันคือ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด และนักศึกษสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงสุด

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนรู้แตกต่างกันคือนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสูงสุด และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลางมีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงสุด

อาชัญญา รัตนอุบล (2537 : 95 - 107) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์" มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามแบบการเรียนรู้ของแคนฟิลด์ (Canfield) เพื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ ทั้ง 4 ด้านของนิสิตสาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยจำแนกตามวิชาเอกที่เรียน กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นนิสิตตั้งแต่ปี 1 - 4 ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ที่ลงทะเบียน ประจำปีการศึกษา 2538 จำนวนทั้งหมด 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด ที่ผู้วิจัยแปลและดัดแปลงจาก Canfield Learning Styles Inventory แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้มีความเที่ยง .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวโดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's) ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ด้านเงื่อนไข เกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพ และระดับรองลงมา ได้แก่ การมีสัมฤทธิ์ผล สำหรับด้านเนื้อหา นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับคน และรองลงมาได้แก่ เนื้อหาเกี่ยวกับสัญลักษณ์ ด้านวิธีการเรียนรู้ นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์และรองลงมาได้แก่ การได้รับประสบการณ์ตรง และด้านความคาดหวัง นิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ที่คาดหวังระดับดีหรือ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ย (B) และรองลงมา ได้แก่ระดับพอใจ หรือระดับคะแนนเฉลี่ย (C) และระดับเยี่ยมหรือระดับสูงสุด (A) และนิสิตส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ที่คาดหวัง ระดับไม่เป็นที่พอใจหรือระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย (D) น้อยมาก

2. นิสิตที่เรียนวิชาเอกแตกต่างกัน ใช้แบบการเรียนรู้ด้านเงื่อนไขเกี่ยวกับ การมีสัมพันธภาพ การกำหนดโครงสร้างและการแข่งขัน ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับตัวเลขภาษาและคน ด้านวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับการฟังและการอ่าน ด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการได้รับคะแนนระดับเยี่ยมหรือสูงสุด (A) การได้รับคะแนนพอใจหรือระดับคะแนนเฉลี่ย (C) ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นิสิตที่เรียนวิชาเอกแตกต่างกันใช้ แบบการเรียนรู้ด้านเงื่อนไขเกี่ยวกับการมีผลสัมฤทธิ์ ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับสัญลักษณ์ ด้านวิธีการเรียนรู้เกี่ยวกับการแสดงสัญลักษณ์ และการได้รับประสบการณ์ตรงด้านความคาดหวัง เกี่ยวกับการได้รับคะแนนระดับไม่เป็นที่พอใจ หรือระดับต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย (D) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภา ไชยภูมิ (2537: 91) ได้ศึกษาเรื่อง "การปรับแบบสำรวจรูปแบบการเรียนรู้เพื่อใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสงขลา" มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อสำรวจและเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 246 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจรูปแบบการเรียนรู้

ตามแนวคิดของแคนฟีลด์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson product moment Correlation) ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการเปรียบเทียบภายหลังโดยวิธีของ Scheffe's ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิงมีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน และนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างจากนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

บรรเจิด คุรุปัญญา (2538: 93) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การปรับเปลี่ยนสำรวจจวัตรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตรัง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แบบสำรวจจวัตรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยรับมาจากแบบจวัตรูปแบบการเรียนรู้ของ Canfield กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง จำนวน 325 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิง มีรูปแบบ การเรียนรู้ที่ต่างกันในด้าน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีรูปแบบการเรียนรู้ แตกต่างกันในบางด้าน

วิกานดา แสนทิวสุข (2539 : 50) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีเพศ แผนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 530 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสำรวจ รูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาจาก แบบสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของ Grasha และ Reichman วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ แบบแข่งขัน และแบบมีส่วนร่วมต่างกัน นักเรียนที่มีแผนการเรียนรู้ ต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีรูปแบบการเรียนรู้ แบบหลีกเลี่ยง แบบร่วมมือ และแบบมีส่วนร่วมต่างกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์มีรูปแบบ การเรียนแบบพึ่งพา แบบร่วมมือ แบบมีส่วนร่วม แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง และแบบแข่งขันตามลำดับ

เพ็ญสุตา จันทร (2541: 76-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้และความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3” มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีแบบการเรียนรู้ต่างกัน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มี ความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์ต่างกัน และเพื่อวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างแบบการเรียนรู้และความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 594 คน ในแผนการเรียนภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์และแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบการเรียนรู้ แบบวัดความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนสองทาง และเปรียบเทียบความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของตุ๊กกี ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบร่วมมือ แบบอิสระแบบพึ่งพา และแบบแข่งขัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีแบบการเรียนรู้แบบหลักเลียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์ปานกลางและต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง แบบการเรียนรู้และความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง (2542: 107-116) ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครและโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น” โดยการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น และเพื่อนำเสนอวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครจำนวน 383 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่นจำนวน 179 คน และครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครจำนวน 12 คน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอปะ ประเทศญี่ปุ่น

จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสำรวจแบบการเรียนภาษาอังกฤษฉบับภาษาไทยและฉบับภาษาญี่ปุ่น แบบสังเกตวิธีการสอนภาษาอังกฤษ และตารางวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนกับวิธีการสอนภาษาอังกฤษวิธีต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า

1. จากแบบการเรียนภาษาอังกฤษ 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านการรับรู้ภาษา และด้านวัฒนธรรมรวม 50 ข้อ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่นมีแบบการเรียนต่างกัน 23 ข้อ มีแบบการเรียนที่ต่างกันโดยเป็นแบบการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครอย่างเดียว 12 ข้อ และเป็นแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น อย่างเดียว 3 ข้อ ได้แก่ ฉันชอบทำกิจกรรมทางภาษาที่มีการให้รางวัล ฉันสามารถทำกิจกรรมทางภาษาและเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ดีในห้องเรียนที่มีบรรยากาศอุ่นสบาย ฉันชอบเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนที่จัดโต๊ะ เก้าอี้ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆอย่างยืดหยุ่นและสะดวกในการทำกิจกรรม

2. วิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้แก่ วิธีการสอนแบบไวยากรณ์และการแปล วิธีการสอนแบบเงียบ วิธีการสอนตามเอกัตภาพ วิธีการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ และวิธีการสอนแบบตรง วิธีการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเขตเมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น ได้แก่ วิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ วิธีการสอนแบบเงียบ วิธีการสอนแบบตรง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

ซี เอ็ม ทอร์กู๊ด (Z. M. Torgrude , 1980: 1435 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพและประสบการณ์ในอาชีพกับแบบการเรียนของนักศึกษาปริญญาโท และปริญญาเอก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาโท และเอกจำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพและแบบการเรียนมีความสัมพันธ์กัน และประสบการณ์ในอาชีพก็มีความสัมพันธ์กับแบบการเรียน

ยูซอฟฟ์ อิสเมล (Yusoff Ismail, 1983: 2304 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับแบบการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา馬來เซียที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยนอร์ธเทิร์น อิลลินอยส์ จำนวน 126คน ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอิสระจากลักษณะสำคัญของแบบการเรียนแต่ละแบบ

ลินดา เอส ซี โค้กเกอร์ (Linda S.C. Coker , 1984: 2373 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจแบบการเรียนของนักศึกษาพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอน 2 วิธี คือ วิธี

สอนที่ให้ผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ และวิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพา กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาล 2 กลุ่ม ดำเนินการวิจัยด้วยการทดลองสอน โดยกลุ่มแรกใช้วิธีสอนแบบพึ่งพาหรือขึ้นอยู่กับครูสอน กลุ่มที่สองสอนด้วยวิธีแบบอิสระที่ให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเอง ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระและแบบพึ่งพามีผลการเรียนที่แตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยของผลการเรียนของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนแบบอิสระสูงกว่า ค่าเฉลี่ยผลการเรียนของนักศึกษาที่เรียนแบบพึ่งพาอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าวิธีสอนของครูที่นักศึกษาพยาบาลชอบ คือให้ผู้เรียนได้เรียนแบบอิสระ

ซี เอ็ม แครนสตัน และ บี แม็คคอร์ท (C. M. Cranston and B. Mccort, 1985: 136) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบแบบการคิดกับแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนพยาบาล และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่วัดด้วยแบบการคิดของฮิลล์ กับกลุ่มที่วัดด้วยเครื่องมือวัดแบบการเรียนรู้ของ กราชา และ ไรซ์แมน กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลจำนวน 60 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาการพยาบาลทางคลินิกเบื้องต้น ณ วิทยาลัยชุมชนตะวันออกเฉียงใต้ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มนี้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จอย เอ็ม เรด (Joy M. Reid , 1987 : 98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แบบการเรียนรู้ตามความชอบของผู้เรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ที่ชอบตามการรับรู้ของผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาจำนวน 1,234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ที่ชอบตามการรับรู้ของผู้เรียน แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้จำนวน 5 ข้อ ความต่อหนึ่งแบบการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อความ และแบ่งการเรียนรู้ตามระดับความชอบของผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ชอบมาก (Major Preference) ชอบน้อย (Minor Preference) ไม่ชอบเลย (Negative Preference) ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองชอบแบบการเรียนรู้แบบปฏิบัตินิยม และแบบสัมผัสนิยมมากที่สุด และผู้เรียนส่วนใหญ่แสดงความไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ในบรรดากลุ่มผู้เรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองนั้น ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นมีความชอบแบบการเรียนรู้แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านตัวแปรต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลนั้นพบว่า ด้านสาขาวิชาเอกโดยทั่วไป ผู้เรียน 6 สาขาวิชาเอก ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ แพทย์ศาสตร์ ธุรกิจ คอมพิวเตอร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ และมนุษยศาสตร์ มีความชอบแบบการเรียนรู้แบบปฏิบัตินิยมมากที่สุดและไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ผู้เรียนสาขาวิชาเอกมนุษยศาสตร์ ชอบแบบการเรียนรู้แบบจักษุนิยมน้อยที่สุด ส่วนผู้เรียนสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และสาขาคอมพิวเตอร์ชอบแบบการเรียนรู้แบบสัมผัสนิยมมากกว่าผู้เรียนสาขาวิชาเอกมนุษยศาสตร์

นอกจากนี้ เรด ได้วิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรด้านพื้นความรู้ทางภาษาของผู้เรียนและสรุปผลการวิเคราะห์ว่า นักศึกษาเกาหลีชอบแบบการเรียนรู้แบบจักษุนิยมมากที่สุด นักศึกษาชาวอาหรับและชาวจีนชอบแบบการเรียนรู้แบบโสตนิยมมาก ส่วนนักศึกษาชาวไทย มาเลเซีย และสเปน ชอบแบบการเรียนรู้แบบโสตนิยมน้อย ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบแบบการเรียนรู้ปฏิบัตินิยมมาก โดยเฉพาะนักศึกษาไทย อาหรับ สเปน และเกาหลี และนักศึกษาที่เป็นเจ้าของภาษา ไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบสัมผัสนิยม นอกจากนี้ทุกกลุ่มแสดงความไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยผู้เรียนที่มีพื้นความรู้ทางภาษาแตกต่างกัน และมีวัฒนธรรมที่ต่างกันย่อมมีแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติ

แคโรลิน เดิร์กเซน (Carolyn Dirksen, 1990: 29) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แบบการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักเรียนจีนบนผืนแผ่นดินใหญ่ในวิชาภาษาอังกฤษว่าประเด็นการศึกษาแบบขงจื้อและระบบการสอนระดับชาติมีอิทธิพลต่อแบบการเรียนรู้ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจีนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศจำนวน 1,076 คน ผลการวิจัยพบว่า แม้จะมีอิทธิพลจากลัทธิขงจื้อในเรื่องวิธีการเรียน แต่นักเรียนจีนยุคใหม่ก็มีใจเปิดกว้างต่อวิธีการสอนใหม่ ๆ และชอบแบบการเรียนรู้ซึ่งแตกต่างไปจากประเพณีของจีน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแบบการเรียนรู้ของนักเรียนจีนคือ แบบสัมผัสนิยมและแบบปฏิบัตินิยม และการเรียนรู้เนื้อหาวิชาโดยอิสระ จากการเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่า นักเรียนที่มีโอกาสเรียนกับอาจารย์ชาวต่างประเทศ มีแบบการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกับชาวตะวันตก หากแต่ยังมีความคล้ายคลึงกับวิธีการเรียนตามแบบประเพณีจีน

ซินเทีย ดี เมลตัน (Cynthia D. Melton , 1990 : 29) ได้ทำการศึกษาเรื่องแบบการเรียนรู้ที่ชอบของนักศึกษาจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนรู้ที่ชอบของนักศึกษาในประเทศจีนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจีนจำนวน 331 คน ซึ่งศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ในสาขาวิชาเอก 4 สาขาวิชา คือ ภาษาอังกฤษ 145 คน วรรณคดีอังกฤษ 52 คน ธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ 59 คน และแพทยศาสตร์ กับวิทยาศาสตร์ 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบการเรียนรู้ แบบมาตราส่วนประเมินค่าที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามของเรด โดยแบ่งแบบการเรียนรู้ออกเป็น 6 แบบ คือ แบบจักษุนิยม (Visual) แบบโสตนิยม (Auditory) แบบปฏิบัตินิยม (Kinesthetic) แบบสัมผัสนิยม (Tactile) แบบเป็นกลุ่ม (Group) และแบบเป็นรายบุคคล (Individual) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งระดับความชอบของผู้เรียนออกเป็น 3 ระดับ คือ ชอบมาก (Major Learning Style Preference) ชอบน้อย (Minor Learning Style Preference) และไม่ชอบ (Negative Learning Style Preference) ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาจีนชอบแบบการเรียนรู้ปฏิบัตินิยม

แบบสัมพัทธ์นิยม และแบบเป็นรายบุคคลในระดับมาก ชอบแบบการเรียนรู้แบบปัจเจกนิยม และแบบโสตนิยมในระดับน้อย และ ไม่ชอบแบบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่ม

ซี เอ็ม เกาท์ (C. M. Groat , 1991 : 2619 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการสอน และแบบการเรียนรู้ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลจากการสอนเมื่อครูจัดรูปแบบการสอนให้ตรงกับแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เมื่อได้รับการสอนที่สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้